

## Γράμμα του Διευθυντή Σύνταξης

## Η Ιατρική Έρευνα. Οι Φωτεινές και οι Σκοτεινές Πλευρές της

ΠΑΝΟΣ Ε. ΒΑΡΔΑΣ

Καρδιολογική Κλινική, Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ηρακλείου



**Η** έρευνα και επιμέρους η ιατρική, υπήρξε ανέκαθεν συνώνυμη της αναζήτησης, της κατανόησης του άγνωστου και της προσδοκίας για νέες εφαρμογές που θα συνέβαλλαν στη βελτίωση της ποιότητας ή και στην παράταση της ζωής. Η ηθική ως προαπαιτούμενο των προηγούμενων, υπήρξε αυτονόητα αναγκαία. Αυτές οι αξίες και οι παραδοχές ενέπνευσαν τις προσπάθειες των ερευνητών, προμηδότησαν τις αποφάσεις κρατικών οργάνων και συχνά συνεκίνησαν μικρούς ή μεγάλους ευεργέτες που συνέβαλλαν για την ανάπτυξη του ευγενικού οράματος της αναζήτησης του καλύτερου για την ιατρική.

Προοδευτικά, η ιατρική έρευνα γιγαντώθηκε. Οι μικρές ολιγοπρόσωπες ερευνητικές ομάδες, συχνά μετεξελιχτηκαν σε πολυπρόσωπα και δαπανηρά εργαστήρια. Το προϊόν και οι ανακοινώσεις των ερευνητών έγιναν ηλεκτρονικά ευρύτερα προσιτές, όχι σπάνια όμως ο ανταγωνισμός και η ευκολία δημοσίευσης επιστημονικών άρθρων τραυμάτισε ανεξίτηλα την αξιοπιστία των συγγραφέων.

Η εργαστηριακή έρευνα, αλλά κυρίως η εφαρμοσμένη και η συναφής κλινική, τέθηκαν στην υπηρεσία της βιομηχανίας συχνά με θαυμάσια αποτελέσματα.

Τέλος, οι ιατροί ερευνητές και καταναλωτές μαζί, άρχισαν να υπακούουν σε μία ιατρική βασισμένη σε οδηγητήριες γραμμές και αποδείξεις, απόσταγμα πολυκεντρικών μελετών εκατοντάδων ετερογενών κέντρων, που όχι σπάνια όμως λαθροβιούν έχοντας

ως πρωτεύουσα ερευνητική εργασία τις πολυκεντρικές μελέτες.

Είναι λοιπόν η ιατρική έρευνα των τελευταίων τριάντα χρόνων σε σωστό δρόμο;

Αναμφίβολα η έρευνα υπήρξε παραγωγική όσο ποτέ, συμβάλλοντας εξαιρετικά στην σύγχρονη θεραπευτική των καρδιοαγγειακών νόσων. Ταυτόχρονα όμως η έρευνα έχει γίνει σε σημαντικό βαθμό προϊόν σκληρής εμπορευματοποίησης με ποικίλες διαστάσεις.

Είναι ευνόητο ότι στο μικρό αυτό άρθρο, είναι δύσκολο να περιγραφούν αναλυτικά όλες οι πλευρές, θετικές και αρνητικές, αυτής της σύνθετης σχέσης, που η ηθική και η επιστήμη συναλλάσσονται με τα αμείλικτα χρηματιστήρια, τα ποικίλα ιατρικά συμφέροντα και τις δραματικές ελπίδες των ασθενών που προσδοκούν το καλύτερο από την ιατρική έρευνα.

Όπως συχνά συμβαίνει στις αναλύσεις παρόμοιων θεμάτων, το καλό και κακό, συχνά ασαφοποιούνται, χάνουν το μονοσήμαντο χαρακτήρα τους και αξιολογούνται με βάση εκτενέστερες παραμέτρους άλλων μεγεθών που σχετίζονται με την ιστορία, τα μεγάλα πληθυσμιακά μεγέθη και τη φιλοσοφία.

Κρίνοντας βραχυπρόθεσμα, στη δική μας διάρκεια, τη σημερινή ιατρική έρευνα, πιστεύω ότι της αναγνωρίζουμε σημαντικές επιτυχίες. Ταυτόχρονα όμως, αυτή η πρόοδος καλύπτει όχι αμελητέα παραβατικότητα, άκρατους ανταγωνισμούς και δυστυχώς άγνωστης σημασίας ευρύτερης παρέμβασης που η σημασία της είναι εξαιρετικά πρόωμο να κριθεί.